

SOCIETÀ DI SAN FRANCESCO DI SALES

CASA GENERALIZIA SALESIANA

Via della Pisana 1111 - 00163 Roma

Il Rettor Maggiore

Prot. 17/0298

Colle don Bosco, 16. august 2017

Drahí spolubratia a členovia saleziánskej rodiny!

Zámerne uvádzam hore uvedený dátum tohto listu, ktorý vám píšem pri príležitosti blížiaceho sa blahorečenia ctihodného Titusa Zemana 30. septembra v Bratislave (Slovensko). Je to dátum, keď si pripomíname narodeniny nášho otca a zakladateľa dona Bosca. Dvojsté výročie jeho narodenia sme slávili pred dvoma rokmi. Treba podčiarknuť, že Cirkev uznala mučeníctvo dona Titusa Zemana ako ovocie svätosti našej saleziánskej rodiny práve vo svetle tohto dvojstého výročia. A toto uznanie nasleduje po blahorečení Štefana Šándora, maďarského saleziána koadjútora, v roku 2013, ktorý obetoval vlastný život za záchranu mladých zo sveta práce v rámci toho istého kontextu prenasledovania.

Titus Zeman sa narodil 4. januára 1915 vo Vajnoroch, neďaleko Bratislavy. Prvý z desiatich súrodencov pochádzal zo skromnej rodiny. Mal iba desať rokov, keď sa na príhovor Panny Márie uzdravil z vážnej choroby. Vtedy zložil Božej Matke sľub, že „navždy bude jej synom“ a že sa stane saleziánom kňazom. Tento sen dokázal zrealizovať v roku 1927, keď po dvoch rokoch prekonal námietky svojich rodičov. Žiadal od nich, aby predali roľu a mohli tak financovať jeho štúdiá. Vtedy im povedal: „Keby som zomrel, tak by ste našli peniaze na môj pohreb. Prosím vás, aby ste tieto peniaze použili na zaplatenie mojich štúdií.“

Tá istá rozhodnosť sa u Titusa Zemana prejaví ako trvalý postoj: keď sa komunizmus v Československu dostane k moci a začne prenasledovať Cirkev, don Titus bráni symbol kríža (1946), za čo zaplatí vyhodením zo školy, v ktorej bol učiteľom. Keďže prozreteľne unikol dramatickej „barbarskej noci“ a deportácii rehoľníkov (v noci z 13. na 14. apríla 1950), rozhodne sa ilegálne prejsť s mladými saleziánmi cez železnú oponu a odísť do Turína, kde ho prijme hlavný predstavený don Pietro Ricaldone. Po dvoch vydarených výpravách (v lete a na jeseň v roku 1950), v apríli 1951 sa prechod nevydarí. Don Zeman musí čeliť počiatočnému týždennému mučeniu a desaťmesačnému pobytu vo vyšetrovacej väzbe, počas ktorej nasledujú ďalšie mučenia. Súdny proces sa koná v dňoch 20. až 22. februára 1952. Odsedí si 12

SOCIETÀ DI SAN FRANCESCO DI SALES

CASA GENERALIZIA SALESIANA

Via della Pisana 1111 - 00163 Roma

Il Rettor Maggiore

rokov tvrdého väzenia (1952-1964) a ďalšie roky strávi na podmienenej slobode. No i naďalej ho štátna moc sleduje a prenasleduje (1964-1969).

Vo februári 1952 ho generálny prokurátor obviní zo špionáže, vlastizrady a ilegálneho prechodu cez hranice a žiada preňho trest smrti, ktorý sa zmení na 25 rokov nepodmienečného tvrdého väzenia. Don Zeman je označený ako MUKL - „muž určený k likvidácii“ a je väznený v pracovných táboroch. V Jáchymove musel manuálne drviť rádioaktívny urán; stovky dní strávil za trest v samotke, prídel stravy bol šesť ráz menší od toho, aký dostávali ostatní väzni. Vážne ho poznačia srdcové, pľúcne a neurologické choroby. 10. marca 1964 po tom, čo si odsedel polovicu z trestu, režim Titusa podmienene prepustí na slobodu. S podlomeným zdravím má pred sebou svojich posledných sedem rokov života: fyzicky je na nepoznanie. Je to obdobie poznačené aj duchovným utrpením z dôvodu, že nemohol verejne vykonávať svoju kňazskú službu. Potom čo mu režim udelil amnestiu, zomiera 8. januára 1969.

Svedectvo dona Titusa je inkarnáciou Ježišovho povolania a prednostnej pastoračnej lásky k mladým, najmä k mladým spolubratom. Táto prednostná láska sa pretaví, ako v prípade dona Bosca, do opravdivej zanietenosti hľadajúc ich dobro, vložiac do toho všetky svoje energie, sily, celý život v duchu obety a obetavosti: „Aj keby som stratil môj život, nebolo by to márne, ak by sa aspoň jeden z tých, ktorým som pomohol, stal kňazom namiesto mňa.“ Týmto spôsobom žil a interpretoval to, čo hovoria naše Stanovy v 28. článku: „Pán odpovedá na potreby svojho ľudu tým, že ustavične a rozličnými darmi volá ľudí, aby ho nasledovali v službe pre Božie kráľovstvo. Sme presvedčení, že medzi mladými sú mnohí bohatí na duchovné dary a kľúči v nich apoštolské povolanie. Pomáhame im objavovať, prijímať a rozvíjať dar laického, zasväteného a kňazského povolania na osoh celej Cirkvi i saleziánskej rodiny.“

Don Titus prežíval svoje povolanie a osobitné poslanie, ku ktorému sa cítil byť povolaný, s veľkou vierou: urobiť všetko pre záchranu povolaní. Prijal hodinu „kalvárie“ a „obety“ a aj vďaka prijatej Božej milosti dosvedčil svoje rozhodnutie, že bol pripravený obetovať vlastný život, prijať utrpenie väzenia a mučenia a nakoniec aj samotnú smrť ako uvedomelý kresťan, zasvätená osoba a kňaz. Dosvedčuje to aj ruženec z 58 zrní, ktorý zhotovil z chleba a nite. Každé zrnko predstavovalo okamih mučenia a výsluchu. Dosvedčuje to aj skutočnosť, že sa stotožnil s evanjeliovým „Ecce homo / Hľa, človek“, teda s Tým, ktorý mu bol druhom v jeho utrpení a bez ktorého by mu nedokázal čeliť.

SOCIETÀ DI SAN FRANCESCO DI SALES

CASA GENERALIZIA SALESIANA

Via della Pisana 1111 - 00163 Roma

Il Rettor Maggiore

On stráži a bráni vieru mladých počas prenasledovania, postaví sa proti komunistickej ideologickej prevýchove a preškoľovaniu, keď sa intenzívne a s rizikom vloží do ochrany a spásy povolání. Jeho cesta viery je poznačená príťažlivými čnosťami; ony sú výsledkom jeho intenzívneho duchovného života, ktorý sa pretaví do odvážneho poslania v krajine, v ktorej si komunizmus dal za cieľ zmazať každú stopu kresťanského života. Celý život dona Titusa môžeme chápať ako povzbudzovanie iných k takej „vernosti povolaniu“, s akou on dôsledne žil svoje povolanie. Jeho láska je úplnou láskou k Cirkvi, k vlastnému rehoľnému povolaniu a apoštolskému poslaniu. Jeho smelé podujatia vyplývajú z tejto zjednotenej a zjednocujúcej lásky.

Hrdinské svedectvo blahoslaveného Titusa Zemana je jednou z najkrajších stránok viery, ktoré kresťanské spoločenstvá v strednej a východnej Európe a naša kongregácia napísali počas tvrdých rokov komunistického prenasledovania v minulom storočí. Z neho osobitným spôsobom vyžaruje angažovanosť za povolania mladých k zasvätenému a kňazskému životu, ktoré zohrali kľúčovú rolu týkajúcej sa budúcnosti viery v uvedených krajinách.

Dar blahorečenie dona Titusa je pre celú Cirkev a najmä pre našu kongregáciu a saleziánsku rodinu silným podnetom, aby sme sa nielen usilovali o svedectvo viery v dobe, v ktorej vnímame krehkosť povolání a odchody, ale aby sme aj podporovali a sprevádzali povolania ku kňazskej službe, zasvätenému životu a manželstvu. Jeho mučeníctvo bolo výsledkom hrdinskej „pastoračnej lásky“ a pripomína „dobrého Pastiera“, ktorý pri príchode vlka neopúšťa svoje stádo, ako by to urobil nájomník: dáva život z lásky a nehľadá odmenu; je vodcom najmladších, ale najmä je kvasom jednoty; pokladá jednotlivca za tak dôležitého, akoby šlo o ďalších sto s ochotou zanechať každú vec, len aby sme ho mohli zachrániť; pomáha mladým stať sa slobodnými tak, že ich sprevádza a pomáha im v procese rozlišovania ich rozhodnutí, ktoré iba oni môžu a musia urobiť („budú môcť vyjsť a vojsť“). Keď sa don Zeman zriekne možnosti sám prejsť cez riekú Moravu a vystaví sa riziku zatknutia len preto, aby mohol zostať so „svojimi“, alebo keď prispôsobí svoje kroky chôdzi starších kňazov, on je skutočným vtelením obrazu dobrého Pastiera. „*Da mihi animas – daj mi duše*“ spojené s „*caetera tolle – ostatné si vezmi*“, ktoré je súčasťou nášho hesla, nachádza svoj živý prejav v dobrovoľnej obete života zo strany nášho spolubrata a je aplikáciou saleziánskeho „preventívneho systému“ v extrémnych podmienkach.

Z tohto zorného uhla pohľadu pokladám svedectvo dona Titusa a udalosť jeho blahorečenia za veľmi aktuálne aj v súvislosti s prípravou a slávením budúcej synody, ktorej téma je „Mladí, viera a rozlišovanie povolania“. Don Titus svojimi tajnými

SOCIETÀ DI SAN FRANCESCO DI SALES

CASA GENERALIZIA SALESIANA

Via della Pisana 1111 - 00163 Roma

Il Rettor Maggiore

prechodmi určitým spôsobom vteliť základné kroky procesu rozlišovania povolania, procesu, ktorý je základným prostriedkom, prostredníctvom ktorého mladým ponúkame možnosť vo svetle viery objaviť a uskutočniť vlastné povolanie. Jeho viera, inšpirovaná Božím slovom, bola zdrojom rozhodnutia sprevádzať mladých spolu-bratov v hodine prenasledovania tým, že sa stal ich spoločníkom na ceste života a že veľkodušne prijal tento dar milosti, ktorý priniesol prostredníctvom konkrétnych a koherentných rozhodnutí svoje ovocie. Vedel urobiť dôležité rozhodnutia a správne nasmerovať vlastné skutky v neistých situáciách a protichodných vnútorných popudoch, s dôverou v Božiu milosť a pomoc Márie Pomocnice a v poslušnosti svojim predstaveným. Bol presvedčený, že viera „nie je útočiskom pre ľudí bez odvahy, ale rozletom života. Pomáha objaviť veľké povolanie k láske a uisťuje, že tejto láske možno dôverovať, že stojí za to sa jej odovzdať, lebo jej základ spočíva v Božej vernosti, ktorá je mocnejšia ako každá naša krehkosť“ (*Lumen fidei* 53).

Túžim, aby sa don Titus stal pre naše výchovno-pastoračné komunity a naše formačné strediská vzorom a patrónom v záväzku sprevádzať mladé generácie, prijímať povolanie a spolupracovať na radošti mladých. Don Titus je pre nás inkarnáciou tých smerodajných postáv, o ktorých hovorí Prípravný dokument k Synode, ktoré zastávajú „úlohu dospelých, ktorí sú dôveryhodní a možno s nimi vytvoriť pozitívne spojenectvo, čo je nevyhnutný základ každého procesu ľudského vyzrievania a rozlišovania povolania..., dôveryhodní veriaci, s jasnou ľudskou totožnosťou a presvedčivo patriaci do Cirkvi, s viditeľnou duchovnou kvalitou, životodarným výchovným zanietením a hlbokou schopnosťou viesť povolanie rozlišovať“. Odvaha viery, hlboká schopnosť rozlišovať a služba mladým až po mučeníctvo blahoslaveného Titusa Zemana nám potvrdzujú, že charizma dona Bosca je živá v čase a dejinách, no najmä sú pre nás podnetom obnoviť v zmenených okolnostiach doby a miesta naše povolanie a pastoračné i výchovné poslanie.

Pre mladých, ktorí teraz kráčajú po ceste svojho povolania a jeho rastu smerujúceho k saleziánskemu povolaniu a prežívajú prvé etapy začiatkovej formácie, svedectvo dona Titusa, ako aj svedectvo jeho rovesníka, maďarského saleziána koadjútora blahoslaveného Štefana Šándora, sú dôvodom veľkého povzbudenia, aby veľkodušne a s dôverou pokračovali v začatej ceste. Titus a Štefan pokladali dar svojho povolania nasledovať Pána a slúžiť mladým ako don Bosco za tak vzácny, že aj keď sa mohli zachrániť, radšej mu chceli byť verní za cenu vlastného života. Ide o paradox evanjelia: „Kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa a pre evanjelium, zachráni si ho“ (Mt 14,25). Povolanie je niečo viac ako voľba zames-

SOCIETÀ DI SAN FRANCESCO DI SALES

CASA GENERALIZIA SALESIANA

Via della Pisana 1111 - 00163 Roma

Il Rettor Maggiore

tnania alebo kariéra. Má oveľa väčšiu cenu. Má cenu života a oplatí sa mu venovať to najlepšie z nás s bezpodmienečnou dôverou Tomu, ktorý nás povoláva a posiela.

Keď sa delím o radosť Cirkvi a saleziánskej rodiny na Slovensku, pozývam všetky naše komunity a skupiny saleziánskej rodiny, aby dôstojne oslávili spomienku nového blahoslaveného, spoznali jeho mučenícky život a vzývali ho, aby sa prihováral za vytrvalosť a plodnosť povolání. Mária Pomocnica, ktorej mladý Titus sľúbil, že sa stane „navždy jej synom!“, nech žehná a sprevádza svojou materskou prítomnosťou cestu povolania každého z nás.

D. Ángel Fernández A., SDB
hlavný predstavený